

23. 9. 2015

VeźmĚte, prosĚme, na vĚdomĚ, Źe text ělĚnku odpovĚdĚ platnĚ prĚvnĚ ťpravĚ ke dni publikace.

NovĚ zĚkon o zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek - myšlenka dobrĚ, provedenĚ zatĚm o dost horšĚ

V prĚbĚhu dubna 2015 byl ministerstvem pro mĚstnĚ rozvoj ĚR pĚdloŹen do mezirezortnĚho pĚpĚmĚnkovĚho řĚzenĚ nĚvrh novĚho zĚkona o zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek. Po ukonĚenĚ mezirezortnĚho pĚpĚmĚnkovĚho řĚzenĚ a vypořĚdĚnĚ se s poĚetnĚmi pĚpĚmĚnkami vzesenĚmi ze strany oslovenĚch pĚpĚmĚnkovĚch mĚst byl v prĚbĚhu ěervence 2015 pĚdloŹen vlĚdĚ konkrĚtnĚ nĚvrh zĚkona o zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek vĚetnĚ jednotlivĚch podkladovĚch materiĚlĚ vypracovanĚch na zĚkladĚ mezirezortnĚho pĚpĚmĚnkovĚho řĚzenĚ.

ADVOKĚTNĚ KANCELĚŘ VYCH & PARTNERS

PĚdkladatel nĚvrhu - ministerstvo pro mĚstnĚ rozvoj - i nadĚle prezentuje nĚvrh novĚ prĚvnĚ ťpravy jako ťpravu, kterĚ povede k zjednodušenĚ komplikovanĚho procesu vĚrejnĚho zadĚvĚnĚ a souĚasnĚ i k zvyšenĚ efektivity zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek. Odbornou vĚrejnĚstĚ jĚ ťvrh novĚho zĚkona o zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek tak pozitivnĚ pĚijat nebyl, coŹ je zřĚjnĚ i z mnoŹstvĚ pĚpĚmĚnek vzesenĚch v rĚmci mezirezortnĚho pĚpĚmĚnkovĚho řĚzenĚ. V tomto textu se zamĚřĚme na vybranĚ novinky, kterĚ hodlĚ novĚ prĚvnĚ ťprava do problematiky vĚrejnĚho zadĚvĚnĚ zavĚst, jakoŹ i nĚkterĚ problematickĚ body navrhovanĚ ťpravy, kterĚ s ohledem na zĚsadnĚ kritiku ze strany jednotlivĚch resortĚ, zřĚjnĚ ještĚ doznajĚ zmĚn.

CĚle novĚ ťpravy a problematickĚ „novinky“

Jak jĚ ť bylo naznaĚeno, cĚlem pĚdkladatelĚ nĚvrhu novĚ prĚvnĚ ťpravy vĚrejnĚho zadĚvĚnĚ bylo zjednodušenĚ samotnĚho zadĚvacĚho řĚzenĚ - tj. primĚrnĚ pĚpracovanĚ jednotlivĚch procesnĚch institutĚ, tak aby byly lĚpe uchopitelnĚ pro zadavatele, a tedy aby došlo k celkovĚmu snĚŹenĚ administrativnĚ zĚtĚŹe v souvislosti s prĚbĚhem zadĚvacĚch řĚzenĚ. Do jĚstĚ mĚry se to pĚdkladateli nĚvrhu - ministerstvu pro mĚstnĚ rozvoj povedlo, nicmĚnĚ mĚme za to, Źe se tak stalo na ťkor pĚsnosti a jasnosti formulovanĚch pravidel. ŘĚda klĚovĚch ěastĚ navrhovanĚho zĚkona v navrhovanĚm znĚnĚ je podle našĚho nĚzoru i nadĚle (tj. i po provedenĚ ťprav textu nĚvrhu zĚkona o zadĚvĚnĚ vĚrejnĚch zakĚzek) formulovĚna vĚgnĚ a nepřesnĚ a umoŹňuje tak zadavateli pod zĚstitou aplikace zĚkonnĚch institutĚ v koneĚnĚm dĚsledku ťcelovĚ „manipulovat“ s pĚslušnĚm zadĚvacĚm řĚzenĚ, coŹ podle našĚho nĚzoru bude na ťjmu zĚkladnĚ zĚsady zadĚvacĚho řĚzenĚ, a to zĚsady

transparentnosti. V uvedeném duchu se ostatně vyjádřili i některá připomínková místa v rámci meziresortního připomínkového řízení.

Mezi problematické „novinky“ resp. „nová řešení“ dle navrhovaného zákona o zadávání veřejných zakázek lze uvést osm základních bodů.

1. Subdodavatelé (v terminologii nové právní úpravy „poddodavatelé“)

Podle návrhu zákona se nově zadavateli výslovně umožní v zadávacích podmínkách stanovit podmínky, **při jejichž splnění budou na žádost poddodavatele převedeny splatné částky úhrady veřejné zakázky** od zadavatele přímo poddodavateli.

Navrhované řešení považujeme za zbytečné. Jednak z toho důvodu, že ani dnes v praxi nic nebrání tomu, aby zadavatelé takovou podmínku do zadávacích podmínek uváděli a současně i za nešťastné, když uvedený mechanismus podle našeho názoru nepřiměřeně zasahuje do smluvní volnosti a smluvních vztahů třetích osob v aspektech, které se zadavatele absolutně netýkají (nastavení úhrad mezi dodavatelem a jeho subdodavatelem je a z logiky věci by i mělo zůstat interní obchodní záležitostí těchto dvou smluvních stran, které reflektuje rámec a standardy jejich obchodní spolupráce). Zakotvením daného mechanismu výslovně do textu zákona dojde podle našeho názoru ke zvýšení četnosti užívání daného řešení, které je ale v obchodních vztazích obecně nežádoucím jevem, způsobujícím spíše komplikace.

2. Podmínky účasti (kvalifikace)

Návrat ekonomického kvalifikačního předpokladu - Zadavatel může požadovat, aby minimální roční obrat dodavatele dosahoval zadavatelem určené minimální úrovně, a to nejdéle za 3 bezprostředně předcházející účetní období, požadovaná výše však nesmí přesahovat dvojnásobek předpokládané hodnoty zakázky.

Se znovuzavedením ekonomické kvalifikace nelze souhlasit, jednak z důvodu potenciálního nárůstu administrativních nákladů spojených s dokládáním ekonomické kvalifikace, ale především kvůli riziku zneužívání ekonomické kvalifikace jako úmyslně diskriminačního nástroje (což byl ostatně důvod, proč byl daný institut ze ZVZ vypuštěn). Máme za to, že výše ročního obratu má minimální resp. nulovou vypovídací hodnotu ve vztahu k prokazování schopnosti dodavatele plnit veřejnou zakázku.

Rozšíření možností zadavatele vyloučit uchazeče ze zadávacího řízení - například i proto, že v minulosti porušil jinou smlouvu se zadavatelem, dopustil se závažného profesního pochybení, které zpochybňuje jeho důvěryhodnost, důvodné podezření z uzavření kartelové dohody, apod.

Snahu předkladatele lze nepochybně uvítat, neboť se jedná o dlouhodobý problém, který stávající ZVZ, judikatura ani praxe nedokázaly řešit. Textace navrhovaného řešení je ale podle našeho názoru formulována neurčitě, umožňuje velmi extenzivní výklad, což bude snadno zneužitelné pro vylučování nepohodlných uchazečů.

Zadavatel může tolerovat nesplnění základních podmínek způsobilosti k účasti např. ve veřejném zájmu či z důvodu ochrany životního prostředí.

I tady lze ocenit snahu předkladatele zákona o odstraňování některých zbytečných tvrdostí zákona, nicméně se obáváme, že uvedené oprávnění může být opět účelově zneužitelné pro zvýhodnění preferovaného dodavatele.

3. Snížení počtu účastníků zadávacího řízení

Zadavatel se může rozhodnout pro využití daného institutu v oznámení o zahájení zadávacího řízení. Jako kritéria pro snížení počtu účastníků zadávacího řízení pak zadavatel stanoví pouze kritéria technické kvalifikace. Podle míry naplnění daných kritérií pak zadavatel rozhodne o snížení počtu nabídek; minimální počet účastníků zadávacího řízení však musí zajistit dostatečnou hospodářskou soutěž a činit alespoň 3 účastníky zadávacího řízení.

S navrhovaným řešením nelze souhlasit. Navrhované řešení staví zájem zadavatele na snižování administrativní zátěže nad základní princip celého systému zadávání – tj. podpora co nejširší soutěže. Dané řešení je tak podle našeho názoru v přímém rozporu s aktuální judikaturou.

4. Hodnocení nabídek

Zadavatel může podle navrhovaného znění při hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky stanovit pevnou cenu a hodnotit jen kvalitu nabízeného plnění.

Uvedené řešení vnímáme jako nevhodné. V této souvislosti lze odkázat na připomínku ÚOHS, které v rámci meziresortního připomínkového řízení rovněž uvedlo, že uvedené řešení považuje za problematické, neboť při stanovení pevné ceny, nelze vyloučit, že dodavatel by byl schopen vysoutěžené plnění, ač nejkvalitnější, dodat za nižší cenu, pokud by tato nebyla pevně stanovena, což by pochopitelně nebylo v souladu se zásadou hospodárnosti.

Navíc se podle našeho názoru jedná o další z institutu, při jehož použití vždy vyvstane otázka dodržování zásady transparentnosti hodnocení nabídek, nemluvě o tom, že uvedené řešení může být účelově zneužíváno pro zvýhodnění preferovaného dodavatele.

5. Vyloučení vybraného uchazeče pro neposkytnutí součinnosti

Podle navrhovaného textu může zadavatel po vyloučení vybraného uchazeče pro neposkytnutí součinnosti uzavřít smlouvu s dalším uchazečem v pořadí, a to bez omezení, tzn. i s posledním (dle ZVZ lze oslovit jen druhého resp. třetího v pořadí), ale po vyloučení prvního - vybraného uchazeče může i celé zadávací řízení zrušit.

Kriticky vnímáme oprávnění vybraného uchazeče zrušit zadávací řízení z důvodu vyloučení vybraného uchazeče pro neposkytnutí součinnosti. Dané řešení je tak způsobilé porušovat zásadu hospodárnosti, jelikož nenutí zadavatele vybrat si některou z dalších řádně vysoutěžených nabídek. Dané řešení může být opět jednoduše zneužíváno v případech špatného umístění preferovaného uchazeče.

6. Navrhuje se zavedení možnosti zrušení zadávacího řízení, pokud je v zadávacím řízení jediný účastník zadávacího řízení.

Byť je uvedené řešení (založené na právu zadavatele takto postupovat) nepochybně lepším řešením, než řešení, které bylo donedávna obsaženo v ZVZ (tj. že v případě jediného zbylého účastníka zadávacího řízení, bylo povinností zadavatele zadávací řízení zrušit), nemyslíme si, že je vhodné, aby byla v právním řádu taková možnost zakotvena. Je nutno si totiž uvědomit, že zadávací řízení je speciálním druhem kontraktačního procesu, kdy dodavatel reaguje na závaznou nabídku zadavatele vyjádřenou v zadávacích podmínkách. Pokud se v důsledku nastavení zadávacích podmínek zadavatelem bude zadávacího řízení účastnit pouze jediný uchazeč, mělo by být (za předpokladu splnění všech stanovených podmínek daným uchazečem) povinností zadavatele s takovým uchazečem smlouvu uzavřít. Uchazeč jakéhokoli zadávacího řízení je tak vystavován značné právní nejistotě, že i navzdory nemalým nákladům a úsilí, jakož i splnění všech stanovených podmínek s ním v takovém případě z důvodu libovůle zadavatele nebude smlouva na plnění zakázky uzavřena.

Pokud by dané oprávnění zadavatele mělo být v nové právní úpravě přece jen zakotveno, bylo by vhodné doplnit alespoň ustanovení o povinnosti zadavatele uhradit účastníkovi na jeho žádost účelně vynaložené náklady spojené s účastí v zadávacím řízení (jak bylo ostatně navrhováno v souvislosti s původně navrhovaným oprávněním zadavatele zrušit zadávací řízení kdykoli, pokud si to předem v zadávací dokumentaci vyhradí).

7. Změny smluv na veřejnou zakázku

Přípustnost dodatečných prací, služeb resp. dodávek až do 50% původní nabídkové ceny.

Původní návrh pravidel pro přípustnost dodatečných prací vyjádřen k věcnému záměru zákona pracoval s variantou úplného rozvolnění daného institutu, když návrh ve srovnání s aktuální úpravou neobsahoval povinnost provedení jednacího řízení bez uveřejnění a rovněž odpadl i požadavek na objektivní nepředvídatelnost potřeby takových služeb/prací/dodávek. Po masivní kritice navrhované úpravy, která zazněla v rámci meziresortního připomínkového řízení, byla do poslední verze návrhu zákona zakomponována pravidla, která v zásadě vychází z dnešní úpravy ZVZ. Jedinou navrhovanou změnou ve srovnání s dnešní právní úpravou je tak navýšení limitu pro uplatnění režimu dodatečných prací z 30 % na 50 % původní nabídkové ceny.

Uvedenou změnu nutno vnímat kriticky, když uvolnění daného limitu nese nebezpečí účelového postupu zadavatele a stávajícího dodavatele s cílem nekontrolovatelného a účelového navyšování ceny veřejné zakázky, což je v rozporu s jednou z hlavních zásad veřejného zadávání – zásadou hospodárnosti.

S ohledem na zásadní připomínky ze strany ministerstev (především ministerstva financí a ministerstva životního prostředí) k této změně ovšem nelze vyloučit, že limit pro uplatňování režimu dostatečných prací bude nakonec upraven na stávajících 30%.

Možnost ukončení smlouvy výpovědí, pokud bez podstatné změny smlouvy nelze v plnění zakázky pokračovat

8. Změna hranice pro zadávání VZ na stavební práce ve zjednodušeném podlimitním řízení

Ve srovnání se stávající právní úpravou došlo k navýšení ***hranice pro zadávání VZ na stavební práce ve zjednodušeném podlimitním řízení*** z 10 mil. Kč na 50 mil. Kč.

V důsledku navrhované změny by výrazná část zakázek na stavební práce spadala nově do režimu zjednodušeného podlimitního řízení, tj. do obecně méně transparentního druhu zadávacího řízení. Takové řešení povede pochopitelně ke snížení administrativní zátěže pro zadavatele a k zrychlení procesu zadávání, je ovšem otázkou zda je tak výrazné navýšení hranice - až o 40 mil. Kč vhodným řešením.

Nutno připomenout, že s plánovaným navýšením nesouhlasila většina připomínkových míst.

Připomínkové řízení

Jak již bylo naznačeno, původní znění návrhu úpravy zákona o zadávání veřejných zakázek doznalo v návaznosti na proběhlé meziresortní připomínkové řízení značných změn.

Kritika ze strany připomínkových míst (zejména ÚOHS, ministerstev, ale i krajských úřadů) směřovala především k celkové nepřehlednosti a nesystémovosti navrhované právní úpravy a vágnosti jednotlivých ustanovení. To je zřejmě dáno i metodou práce předkladatele návrhu, který se při přípravě evidentně snažil co nejvíce držet textu nové zadávací směrnice EU a provedená

transpozice je tak z velké části pouhým opisem a překladem ustanovení příslušné směrnice. Takové řešení není vhodné především z důvodu povahy samotné směrnice, která obecně jako druh sekundární normy evropského vytváří pouze rámec právní úpravy, v rámci kterého mají být následně ze strany jednotlivých států na vnitrostátní úrovni dotvořeny přesné normy odpovídající potřebám příslušného státu. Předkladatelovo přehnané lpění na textu směrnice tak v konečném důsledku vedlo k tomu, že návrh nové právní úpravy veřejného zadávání po jazykové ani věcné stránce neodpovídá podmínkám českého právního prostředí. Současně návrh nereflakuje ustálenou rozhodovací praxi národních soudů či ÚOHS, což bude na újmu právní jistoty zadavatelů i účastníků zadávacího řízení.

Nutno říci, že předkladatel návrhu ministerstvo pro místní rozvoj v návaznosti na meziresortní připomínkové řízení text návrhu zákona o zadávání veřejných zakázek do značné míry přepracoval, a to rozhodně k lepšímu, přesto ale zůstalo několik významných problémových otázek nedořešených.

Došlo především k úpravě systematiky návrhu zákona, jeho zpřehlednění a zlepšení logické provázanosti jednotlivých částí (lze uvítat zakotvení definičního ustanovení obsahujícího definice používaných pojmů do úvodní části textu zákona). Dále prošel původní text revizí, čímž došlo k sjednocení terminologie, odstranění překlepů, nesprávných odkazů apod.

Zásadním nedostatkem původního návrhu, na který bylo rovněž upozorňováno, byla nejednoznačnost vymezení časových údajů, neboť na některých místech návrh pracoval s časovými jednotkami v pracovních dnech, jinde zase v kalendářních dnech. S těmito důvodnými připomínkami se předkladatel vypořádal a aktuální text návrhu pracuje pouze s časovými údaji v pracovních dnech.

V aktuálním textu návrhu zákona o veřejných zakázkách byly po obdržení připomínek provedeny mimo jiné i tyto změny:

- vypustila se kritizovaná možnost zrušení zadávacího řízení bez udání důvodu, pokud si to zadavatel vyhradí;
- zavedl se institut jistoty v obdobné podobě jako v ZVZ a upouští tak od původně navrhovaného řešení jistoty jako smluvní pokuty, která by byla pro zadavatele obtížně vymahatelná;
- zavádí se opětovně „systém certifikovaných dodavatelů“;
- do textu návrhu ustanovení o vymezení obsahu zadávací dokumentace se vkládá podrobná specifikace pro veřejné zakázky na stavební práce;
- doplnění povinnosti vyhotovovat protokol o otevírání obálek.

Krom toho ministerstvo pro místní rozvoj obdrželo ze strany připomínkových míst několik dalších návrhu či námětů pro jejich zakotvení do textu zákona. Těmito dalšími problémovými oblastmi jsou zejména:

a) Požadavek na zakotvení opatření k zjištění transparentní vlastnické struktury účastníků zadávacího řízení

Některá připomínková místa (především ministerstvo průmyslu a obchodu a ministerstvo vnitra) požadovala doplnit jako podmínku pro účast akciových společností v zadávacím řízení to, aby měly tyto společnosti vydány pouze akcie v zaknihované podobě. Předkladatel zakotvení takové podmínky naštěstí odmítl, byť v důvodové zprávě uvádí, že je vhodné definovat transparentní vlastnickou strukturu v jiném právním předpisu, na který by zákon o zadávání veřejných zakázek odkazoval. Vedle toho Úřad vlády požadoval i zakotvení povinnosti požadovat předložení dokladů o majetkové struktuře účastníka zadávacího řízení až po konečné vlastníky, je-li to objektivně možné.

Se zakotvením takové podmínky nelze v žádném případě souhlasit, když by se ze zákona jednalo o nepřijatelnou diskriminaci dle právní formy. Takové omezení by v podmínkách České republiky vedlo

ke znemožnění účasti významné části tuzemských akciových společností majících akcie na jméno v listinné podobě, a vedle toho i zahraničních právnických osob, které institut zaknihování či imobilizace akcií neznají.

Nadto je třeba uvést, že navrhované řešení samo o sobě otázku transparentnosti vlastnické struktury neřeší, když navrhované „řešení“ lze obejít jednoduše tím, že vlastníkem zaknihovaných akcií se stane právnická osoba z jiného státu, jehož právní řád anonymní vlastnictví akcií umožňuje - skutečný vlastník dané akciové společnosti tedy přesto nebude zadavateli znám.

b) Požadavek na ponechání možnosti individuálního posouzení mimořádně nízké nabídkové ceny a nezavádění vzorců do zákona

Do návrhu zákona bylo nakonec zakomponováno kompromisní řešení, kdy stanovení způsobu identifikace mimořádně nízké nabídkové ceny nebude zákonem přímo stanoveno, ale v novém zákoně bude výslovně povoleno pro účely konkrétního zadávacího řízení předem stanovit způsob identifikace resp. výpočtu mimořádně nízké nabídkové ceny v zadávací dokumentaci.

Někteří účastníci připomínkového řízení ale vyslovili s daným návrhem nesouhlas a požadovali do návrhu zákona zakotvit buď přímo vzorec pro stanovení mimořádně nízké nabídkové ceny, nebo jednoznačnější vodítka k tomu, kdy má cenu považovat za mimořádně nízkou.

c) Požadavek na zakotvení výslovného zákazu dělení předmětu veřejné zakázky

Danou připomínku vznesl především Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, s tím, že trvá na dosavadní formulaci vyjadřující zákaz dělení předmětu veřejné zakázky a povinnost sčítání veřejných zakázek zadávaným veřejným zadavatelem v jednom roce.

Předkladatel připomínku neakceptoval, když podle něj je pravidlo spočívající v povinnosti zadavatele sčítat související plnění (namísto zákazu rozdělování) vhodnější.

d) Požadavek zvýšení limitu předpokládané hodnoty nových služeb a stavebních prací z 30 % až na 50 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky

Lze souhlasit s předkladatelem, který s navýšením nesouhlasí a i nadále trvá na řešení odpovídajícím aktuální právní úpravě.

e) Požadavek na povinném zachování hodnotících komisí jako poradního orgánu

Navrhovaná právní úprava nepožaduje povinné zřízení hodnotících komisí. Některá připomínková místa (legislativní rady vlády) ovšem plédují za povinné zřízení hodnotících komisí v souladu s aktuální právní úpravou.

Zřízení hodnotících komisí nepovažujeme za nutné, když odpovědnost za hodnocení má v první řadě nést zhotovitel - v obdobném duchu se ostatně vyjadřuje i aktuální judikatura

f) Požadavek na zachování kategorie významných veřejných zakázek

Navrhovaná právní úprava veřejného zadávání již ve srovnání se stávající úpravou neobsahuje speciální kategorii významných veřejných zakázek. Na jejím znovuzavedení nicméně trvá Národní kontrolní úřad i Úřad vlády ČR či ministerstvo průmyslu a obchodu

g) Požadavek na zrušení sankce za nedoručení dokumentace o zadávacím řízení ÚOHS ve stanovených lhůtách v řízení o přezkoumání úkonů, spočívající v zrušení zadávacího řízení

Navrhované řešení podle předkladatele vychází ze zkušeností z praxe, kdy nedoručení dokumentace o zadávacím řízení ÚOHS ve stanovených lhůtách v řízení o přezkoumání úkonů je častým důvodem zdržení správního řízení, které vede k nedodržování lhůt ze strany ÚOHS a následným průtahům v řízení.

Několik připomínkových míst (zejména Úřad vlády ČR, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) nicméně argumentuje, že sankce v podobě zrušení zadávacího řízení v důsledku prodlení s doručením dokumentace je nepřiměřeně přísná.

Podle našeho názoru lze řešení navrhované předkladatelem návrhu akceptovat, ovšem za předpokladu doplnění jistých podmínek (např. zakotvení nutnosti dodatečné výzvy se stanovením přiměřené lhůty k nápravě).

h) Požadavek na zrušení vyjmutí projektů financovaných z Evropské unie z přezkumu ÚOHS

Připomínky některých připomínkových míst (především ministerstva financí a ministerstva životního prostředí) nebyly akceptovány, jelikož pořizovatel považuje navrženou úpravu za prostředek ke snížení zátěže Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a zároveň z důvodu odstranění fakticky dvojího trestání.

ch) Požadavek na zahrnutí koncesí na stavební práce či služby v oblasti vodního hospodářství do působnosti zákona

Nová evropská legislativa koncese na stavební práce či služby v oblasti vodního hospodářství vyjímá z působnosti směrnic. Předkladatel předmětným připomínkám ministerstev nevyhověl pro jejich rozpor s věcným záměrem, nicméně vládě i přesto doporučuje akceptovat předmětné připomínky a koncese na stavební práce či služby v oblasti vodního hospodářství do nové právní úpravy zahrnout.

i) Požadavek na znovuzavedení rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek, tzv. black list

Národní kontrolní úřad navrhuje znovuzavedení rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek, tzv. black list, coby nástroje, který mohl působit na dodavatele (uchazeče) preventivně.

Podle předkladatele byl uvedený institut neúčinný, navíc podle něj nový zákon obsahuje vhodnější regulaci, když zavádí možnost vyloučení zadavatelů, kteří se dopustili předchozích profesních pochybení.

j) Požadavek na znovuzavedení povinnosti zadavatele odůvodnit veřejnou zakázku

k) Požadavek na zavedení plošné výjimky z působnosti zákona pro všechny právní služby v celém podlimitním rozsahu

Ministerstvo spravedlnosti navrhuje zavedení plošné výjimky z působnosti zákona pro všechny právní služby v celém podlimitním rozsahu, a to až do limitu 750 000 EUR, tj. nikoli jen pro druhy právních služeb vymezených návrhem zákona. Předkladatel návrhu ovšem danou připomínku neakceptoval pro rozpor s věcným záměrem.

S ohledem na připomínky, které se objevily v rámci meziresortního připomínkového řízení, se dále předkladatel rozhodl vládě předložit text zákona obsahující varianty řešení, a to v těchto oblastech:

l) Výjimky z působnosti zákona pro právní služby

- Podle první varianty řešení má být výše úhrady za poskytované služby advokátem závislá na dohodě mezi zadavatelem a dodavatelem.
- Přísnější druhá varianta obsahuje omezující podmínku, podle které smluvená odměna advokáta nesmí převyšovat výši mimosmluvní odměny advokáta a náhrady hotových výdajů a náhrady za promeškaný čas advokáta stanovenou podle advokátního tarifu

m) Předběžné oznámení

- Podle první varianty má být uveřejnění úmyslu zadavatele zahájit jakékoli zadávací řízení předběžným oznámením stanoveno jako oprávnění, nikoli jako povinnost zadavatele
- Druhá varianta vychází ze stávající úpravy a ukládá zadavateli povinnost uveřejnit minimálně 1 měsíc předem svůj úmysl zahájit zadávací řízení předběžným oznámením (se stejným seznamem výjimek)

n) Prokazování kvalifikace poddodavatelem

- Podle první varianty má být zadavatel oprávněn požadovat prokázání základní způsobilosti a profesní způsobilosti poddodavatele u všech druhů veřejných zakázek;
- Podle druhé varianty by takové oprávnění bylo vztaženo pouze k veřejným zakázkám na stavební práce.

o) Povinnost odůvodnit nerozdělení zakázky:

- V první variantě je stanovena možnost odůvodnit nerozdělení veřejné zakázky buď již v zadávacích podmínkách, nebo v rámci písemné zprávy;
- Druhá varianta ukládá zadavateli povinnost odůvodnit nerozdělení veřejné zakázky vždy již v zadávacích podmínkách a opomenutí není možné později zhojit.

p) Problematika změn smluv:

- První varianta vymezuje podmínky pro změnu smlouvy v souladu s evropskou legislativou;
- Druhá varianta obsahuje upřesnění a mírné zpřísnění podmínek pro změnu smluv ve srovnání s evropským standardem.

Z výše uvedeného je zřejmé, že text zákona o zadávání veřejných zakázek ještě bude měněn, a to nikoli v zanedbatelném rozsahu.

Budoucnost návrhu nového zákona

I když si předkladatel dal za cíl připravit pro zadavatele i dodavatele lehce uchopitelnou úpravu veřejného zadávání a tím docílit snížení administrativní zátěže a zefektivnění systému veřejného zadávání, již z výsledků samotného meziresortního připomínkového řízení je zřejmé, že se mu to nepovedlo. Naopak, je důvod se obávat, že nejednoznačnost a nesystematičnost nové právní úpravy bude i přes některé pozitivní novinky (př. zakotvení zákonné možnosti ukončení smlouvy výpovědí, pokud měl dodavatel být vyloučen ze zadávacího řízení) způsobovat chybovost při zadávání veřejných zakázek ze strany zadavatelů, když nový návrh nepůsobí dostatečně instruktážně a v mnoha oblastech tak vytváří prostor pro vznik pochybností o souladnosti postupu se zákonem.

Rovněž se nelze ztotožnit ani s prosazovanou myšlenkou snížení nároků na zadavatele (z důvodu jejich administrativní či ekonomické náročnosti) na úkor dodržování základních zásad zadávacího řízení – tj. nediskriminace, transparentnosti a rovného zacházení a nově též proporcionality, což je ze strany jednotlivých státních orgánů pochopitelně kritizováno.

I s ohledem na výše zmiňovaný obsah připomínek vznesených v připomínkovém řízení, máme za to, že návrh zákon o veřejných zakázkách dozná rozsáhlých změn, které přiblíží novou právní úpravu stávající právní úpravě. V takové situaci je ale otázkou, zda by nebylo lepším řešením systémová novelizace stávající zaběhnuté právní úpravy místo přípravy nové právní úpravy dané problematiky, se kterou budou nepochybně spojeny další problémy, které ale odhalí až praxe.

JUDr. Ing. Jan Vych

[Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.](#)

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)